

„Primorski List“

izhaja vsaki t., 10., in 20., dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 4 nov.

PRIMORSKI LIST

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja

Uredništvo in upravnništvo mu je v Gorici, Nunske ulice št. 10. — Nepravilna pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema oglase in naznanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Občni zbor „sloge“.

Občni zbor „Sloga“ je bil dne 20. pr. meseca.

„Sloga“ je jedino naše narodno-politično društvo, ki naj bi vzgajalo goriške Slovence za pravo svobodo in napredok na podlagi katoliške vere!

Za tako društvo bi moralo biti več zanimanja, nego ga je resnično. Na obnem zboru je sicer bilo do 100 mož; ali gofovo ne nad 60 udov! Koliko je vseh udov, ne vemo. Da se udnina ni pobirala, je dejstvo. Da je bila tudi ta okolnost nekaj kriva premalega zanimanja za društvo, smo prepričani.

Večkrat se nam je celó zdelo, da sploh ne marajo udov, ker se ni nikdar nič tirjalo. Še manj pa agitovale za nove ude. Za to pa je bil prav umestem oni poziv v našem listu. In ravno isti poziv in kar mu je sledilo je bil vzročil nekaj zanimanja za občni zbor; Bog vé, koliko bi jih bilo sicer prisotnih. V dvorani vladala je tišina že pred zborovanjem. Na obrazih se je marsikomu videlo da nečesa radoveden pričakuje. In slednjč je jela vžigati radovednost marsikoga, kaj bode prišlo iz vsega. ko je preč. g. Dr. A. Gregorič odpri zborovanje.

G. dr. Gr. je lepo govoril. — Prav iz srca pa nam je govoril, kedar je trdil: da društvo „Sloga“ čaka preobilo posla, zaradi tega bode treba delo razdeliti in ustanoviti odseke n. pr. za časnikarstvo, za zadrage, za socijalna vprašanja itd. Ker pa odbor vsega tega sam nikakor ne zmore, bode moral poiskati iz vrste udov zvedencev in je poklicati v odseke. Društvo „Sloga“ je zlasti za Gorico prepotrebno, ker naš goriški magistrat, kjer le more, ovira in prezira.

Končal je z ognjevitim vsklikom: Pozabimo, kar se je popred godilo in in složimo se v delu na korist naroda slovenskega!

Burni „živijo dr. Gregorič“ so doneli po dvorani.

Na-to je prečital društveni tajnik g. A. Gabršček svoje obširno poročilo o političnem in gospodarskem delovanju društva v prešlem letu. Omenil je mej drugim, kako krivično se je postopalo s Slovenci pri zadnjih državnozborskih volitvah. Dalje je označil kakošno žalostno zgodbo ima za seboj tolikokrat naprošena in tako pravična tirjatev slovenske ljudske šole v Gorici. Poročilo tajnikovo je zbor odobril. — Denarničar g. Val. Kancler je poročal, kakor sledi:

Denarno poročilo, katero je čital blagajnik g. Valentin Kancler se glasi:

Dohodki:
gotovina dne 20. sept. 1896 . . . . . 307.10
radodarni doneski dobrotnikov (med temi 309.39 tombola v St. Petru) 3.683.84
družba sv. Cirila in Metoda . . . . . 1.600.—
vladna podpora otr. vrtu in šoli goriška ženska podružn. sv. Cirila in Metoda . . . . . 600.—
goriška ljudska posojilnica . . . . . 200.—
šolnina v ljudski šoli in otr. vrlih za dekleško obrtno šolo prejeli 1.219.43
vrnjene predplače 1.183.15
dvignili glavnice . . . . . 900.—
razni dohodki (obresti) 17.65
Skupaj 10.871.49

Med dohodki za dekleško obrtno šolo je 250 gl. vladne podpore, drugo so radodarni doneski, namreč 1.169.43. Donesek goriške ženske podružnice sv. C. in M. sestoji tudi le iz radodarnih doneskov. Po tem takim znašajo radodarni doneski: 3.683.84 več 1.169.43 več 900 enako 5.453.27.

„Slogini“ zavodi:
za čas od 20. sept. 1896. do 31. dec. 1897.

Stroški:
plače in nagrade 5.355.40
najemščina 1.852.15
učni pomočki 86.21
kurjava 126.76
šolska oprava 61.91
snaženje 43.87
znesek 7.526.30

Prenesek 7.526.30
božičnici leta 1896. do 1897. . . . . 666.31
dekleška obrtna šola 1.219.43
razni stroški 50.62
Skupaj 9.462.66

Stan premoženja dne 31. decembra 1897. h goriški ljudski posojilnici 585.—, v poštni hranilnici 190.—, v blagajni gotovine 1.408.83, skupaj 2.093.83.

Društvo „Sloga“ kot tako imelo je dohodkov 64.84, stroškov 64.79, gotovine —05, premoženja 5.05. Med dohodki bilo je letnine 37.50, dvignjene glavnice 16.—, obrestij 8.98, prejšnjega preostanka 1.76, raznih dohodkov —60.

Na-to se je k točki „slučajnosti“ prvi oglašil preč. g. dr. Gregorič. Predlagal je, naj se sklene, da se od sedaj naprej vsi društveni oglasi t. j. vabila, naznanila društva „Sloga“ prijavljajo v obeh v Gorici izhajajočih listih „Soči“ in „Primorskem Listu“.

Za njim je preč. g. Anton Berlot, župnik na Vogrskem, v imenu konsorcija našega „Pr. L.“ izjavil tako-le:

„Temeljite spremembe se vrše v vsem našem ustavnem življenju. Brez viharjev, brez potresov se redkokedaj godé spremembe že v naravi, toliko manj pa med narodi, do cela pa ne v veliki državi, kakor je naša. Slovenci mo le mal narodič med drugimi v Avstriji. Pa akoravno mali, neznatni na številu, vendar pa edini v mišljenju. V Slovencih ne naj-

dete brezvestnih židov, ne protestanton, tudi ne drugovercev. Vsi smo ene, katoliške vere. Novodobni liberalizem ni zrastel na vrtu slovenskem. Od drugod, od Nemcev in Italijanov, se nam ponuja, ter hoče ostrupiti naše dobro, čilo, zdravo slovensko ljudstvo. Do sedaj brez vidnega vpeha. Upanje je, da bomo tudi zanaprej ostali Slovenci nedotaknjeni, osobito, če bomo edini. In edinost nam je tolikanj potrebna zlasti sedaj v teh važnih trenotkih. Ako bo naš narod edin, bo imponoval, akoravno je majhen, ako bo pa razdrojen, si podpiše sam smrtno obsodbo. Ne vemo, kaj nam to leto prinese; a če je se zjedini, bo letošnje leto zapisano v zlato knjigo v slovenski zgodovini. Na Kranjskem se družijo, zakaj bi ostal pri nas na Goriškem klic po skupnem delovanju glas apijočega v puščavi? In koliko široko je polje, na katerem lahko skupaj delamo? Imamo versko, narodno, gospodarsko, socijalno polje. Ali je potreba, da dela vsak na svoja roko? Kako močni bodedo, če bodedo edini. Kakor Spartanci pri Trmopolah odbili bomo tudi mi vsak naval naši sovražnikov. Zato ponuja konsorcij „Pr. L.“ lojalno brez skritih namerov, popolnoma odkritosrčno, kakor si drugače nāsiliti ni mogoče, svojo roko v skupno delo. Če roko sprejmete, vedite, da je jeklena, nenaavajena odnehati v zapričetem delu, osobito ko se gre za blagor ljubljene slovenskega naroda. Društ-

veni predsednik, vel. g. dr. Ant. Gregorič, je oseba, o kateri se je izrazil dr. Šušteršič, ko ga je predlagal za predsednika vseslovenskega shoda v Ljubljani, moža, kojega ime je program. On uživa tudi naše zaupanje. Njemu prepuščamo, naj nadalje ukrene, kar je potreba, da se doseže ne samo premirje, ali navidezni mir, marveč stalna sprava. Obžalovati bi morali, ako bi ponujene sprave ne sprejeli. Konsorcij bi v tem slučaju nadaljeval svoje tiho mirno delovanje, kakor dosedaj, ter bi čakal ugodnejšega trenotka ter boljših časov.

Odvetnik Dr. Franko je predlagal na-to to-le resolucijo:

„Občni zbor narodno-politiškega društva „Sloga“ je prepričan, da bi bila sprava kranjskih Slovencev v najv. čjo korist. Zategadel pozdravlja pravno akcijo in delovanje onih rodoljubov, ki merijo na to, da se sprava na Kranjskem dožene, ali da se vsaj poskusi v njeno doseg v kalu ne vduše.“

S to resolucijo je zadel g. Franko na pravo struno vseh zborovalcev. Navdušenje je bilo veliko.

Slišal se je klic: „živijo dr. Šušteršič!“

K tej dr. Franka resoluciji pridodal je še preč. g. Golob, iz Podgore tole: „Na obnem zboru polit. društva „Sloga“ 20. januarja 1898. slovesno izjavljamo, da odslej v slov. politiki no-

2

LISTEK

Moja doba in podoba.

Spisal Andrej Marušič.

(Dalje.)

Moj stari oče je bil Anton (Toni), stara mati pa Marijana. roj. Zavadlav, velika, resna žena. Stari oče je bolehal za jetiko in 28. okt. 1830 umrl, še-le 52 let star. Tri leta, 2 meseca in 9 dni za njim je umrla tudi stara mati (6. jan. 1834) 54 let stara. Zvonjenja zá-ujo se dobro spominjam.

Znano je, da stari očetje in stare matere ljubijo navadno skor bolj vnuke, ko svoje otroke. Tako je bilo pri meni: stari oče me je pestoval, ljubljal, pital, vodil na sprehod doli „nad skalami“ ali po njivah. Ko je prišel ves spehan domú, tožil je s pojemajočim glasom: „To jere jerasto, vsak kamenčuk pobere in če vedet, kaj je to“ — Bil sem „zlat“ otrok, zato so me vsi božali in radi imeli.

L. 1836. je umrla očetova sestra Nan'ca — šivilja — in je ostal samo še mlajši očetov brat Zanút (do l. 1840.) v hiši. Brez hlapca in dekle nismo bili nikoli. Delavce za polje za vsako potrebo smo imeli stalne iz domače vasi; bili so kakor udje naše družine. Ob pšenici in ajdi so prišli mlatici, vsako leto zmeraj tisti, iz Dornberga. To so bili korenjaki! Odlikovali so se tudi po lepem petji (po večerji) — Značilno za kmeta prve vrste je slednjč to, da smo imeli v „štali“ po par volov in kónj, po 12 — 15 ovac, v hlevu 4 prasce, v kurniku po kakih 20 — 30 kokóš in celo krde'o pičulatov (puránov).

Ko sem prišel k pameti, začela se je moja praktična šola doma; glavni učitelj z besedo in dejanjem mi je bil oče, kterega naj tu opišem, da bode č. čitatelj videl, kako je vplival ná-me.

Rodil se je oče Jožef, Antonov prvorojenec, 8. nov. 1801 — sred dvorišča, kjer je bila tačas majhna soba sama zá-se. Po francoskih vojskah, ko je bil že 15 let star, začel je hoditi v šolo v Gorico in bil „premier“ (odličnjak); njegova šolska darila sem prebiral še jez. Prišel je do II. „latinskega“ razreda in nosil že „frak“. Izostavši (ker se mu je zdelo, da je že prestar) je postal priden, umen kmetovavec in l. 1830 hišni gospodar. Viša šola mu je bilo praktično življenje. Bil je lepopisec, govoril nemški dobro; nekaj v mestu, nekaj po branji uradnih in advokatovskih spisov se je naučil precej dobro italijanski, še boljše je znal „laški“ (furlanski), sosebnogladko pa mu je tekla domača, nekoliko opiljena slovensčina; znal je prav lepo posnemati tudi kranjska narečja. Imel je vsake sorte slovenskih bukev, molitvenih in pesemskih, evangelijs, pridige Joannis a s. Cruce, pratiko in več drugih. Kot cerkvenega pevca od mladih let so ga mikale vse cerkvene reči, tako tudi jezika, v kterih je pel, slovenski in latinski. Ko je — menda l. 1835 ali 36 — Miha 'z Černič“ skladal št. andreške orgle, učil je očeta orglati — pa brez nót. Čudovito zmožnost je imel oče za muziko. Bil je prvi orglavec v domači cerkvi in ostal — s kratkim pretrganjem — več ko 20 let, dokler so odpri šolo (l. 1857); potlej je prevzel orgle vrli učitelj Jož. Komavec. Oče je imel doma popred „špineto“, potlej mu je naredil „Miha“ nekaj glasovir, s kterega pomočjo je skladal (oče) cele latinske maše na pamet. Hodil je kupovat vole v Logatec, Cirknico, na Vrhniko, v Ljubljano in na Štajersko. Kamor je prišel, šel je v cerkev poslušat petje, zapomnil si lepe, nezname melodije

ter vpeljal jih v St. Andreži. Eno teh melodij se zdaj znam — k tekstu: „Prid' sveti Duh s tvojimi darmi — Sreč svojih vérnih napolni“ itd. Oče je imel kaj prijeten tenor; pomagali so mu pri petji njegov svak J. z. Nanút, poznejši župan, preblagor. gosp. viteza Klodič-a mati, vulgo Sandrova, takrat se deklina, in drugi; pri „litaniyah“ pa je vsa cerkev pela in tega stari ljudje še zdaj ne morejo pozabiti. Odlikoval se je „Pepic Marušič“ naj bolj na oljčno nedeljo pri slovenskem „passionu“. Oblečen kakor cerkvenik je bil „evangelist“ ali „kronist“ in pel pred altarjem pripovedujoči del trpljenja Kristusovega. — V občinskih rečeh je bil — bodisi kot tajnik, ali ne — vsem županom desna roka, županstveni factotum; drugi „možje“, razen Jož. Nanuta, niso znali „pisma“. Dolgoletni čmerni župan, naš sosed Ivan (Zan) Marušič, je prinesel vsako toliko kak akt k nam, da mu-ga je oče razložil. Še zdaj slišim „šantla“ Zana: „Hò, dober večer! Nate, nate, kompari; tle mi je dan komisarn to kartu; ne vem, kaj hu... čejoc; bržkone bo kaj zastran tistega boška. ... Oče: „Mati, kje si? pržhi, pržhi brž lužernu“.

Dodam naj še, da je imel oče v vseh rečeh dober okus in tanek čut za snažnost, red, enakomernost. To se je kazalo na obleki, v hiši, na dvorišču, v njivi in povsod. — Dasi je bil slabotne narave, „drevaril“ je vendar navadno sam (t. j. držal „drevó“ pri oranji). Ker je bil intelligent in skušen, znal je previdno skrbeti za zdravje. Vsako spomlad je bral „trave“ in zlasti tropotec, stolkel jih in pil njih sok. — Temperamenta je bil sanguiničnega.

Tak je bil moj predrugi oče, moj glavni domači gojitelj. Nektere naslednjih dogodbic iz prvih otroških let sam pametim, druge so mi stariši pripovedovali. Tako mi je n. pr. oče to-le anekdoto pravil.

„Ankrat, ko je še stara mati živela, sum séden prav tem-le (v „hiši“ — kuhinji), sum te pestvau in cénguleu na kolensh, unu — ne vem, kakó — si mi smuknu ne-tle, nu lastru. Kukur jastreb so skočile ženske ná-me. Ves prestrašen ubežim naravnost dol' po brjači 'n če érej njive v vas. Vsako trkáj sem se ustavi in poslušau, ali 'jočeu domá. V oštariji se mi ni ljub'lo pit'; trépeteu in poslušau sum, kudaj bo za-te zhonlo. Ker nisem slivsh zhonit', sum se uppu jet' nazaj domú. Bog zahvaljen bodi: néč se ti ni b'lo zhodilo“.

Ko sem bil 3 ali 4 leta star, hodil sem tje in sem pod trebuhom kobile, ki se je pasla po dvorišču. Da bi bila le nogo prestavila, bila bi me potlačila. — Drugi krat spet me je vol z rogom precej visoko vzdignil in tje pred-se vrgel. Oče je tekkel za njim in ga pretepal; meni pa se je uboga žival smilila, jokal in prosil sem za vola.

Pristavim naj sém še dve nesreči iz poznejih otroških let. Sém po Rójicah proti domu so peljali z voli prazen voz; mi otročaji smo se „pilézidili“ čez dolgo soro; jez sem zgubil ravnotežje in padel pod voz tako, da je šlo zadnje kolo čez-me. Ko sem vstal, nisem mogel skor več dihati; le malo več teže na vozu: in bilo je po meni. Ko so domá to izvedeli, hoteli so me še tepsti!

Tudi sloveči orehovi debli pred hišo bi bili kmalu vzrok moje smrti. Klatil sem orehe s kamenjem. En precej debel kamen odleti od zgorej in mi pade na trdo teme; znamenje nosim še zdaj. Bog sam me je obvaroval, da ni zadel kamen kterega bolj mehkega dela črepinje.

Dalje prih.

1) Krstnemu ali birnskemu bótta so rekli otroci „šantla“, („šantoló“) bótta pa „šantla“. — Možje so rekli botrom „svoje hlihe“, „kompar“ (compadre), botrom nižega stanú „boter“.

čemo več imeti ne Kranjcev, ne Primorcev, ne Štajercev ali Korošcev, ampak le Slovence“.

Novi odbor se je sestavil tako-le: Predsednik: Dr. Ant. Gregorič (z vsiklikom)!

Odbor: visok. g. prof Alfred Coroini; dr. Aleksij Rojic, podpredsednik; Blazij Grca, Henrik Tuma, Valentin Kancler blagajnik; Andrej Gabršček tajnik; Josip Mašera, dr. Alojzij Franko in Janez Dermastia. Namestniki so ostali stari.

Mi se nadejamo novega, krepkega življenja društva „Sloge“ zlasti na gospodarskem polju. V tem oziru bude treba še veliko, še prav veliko storiti. Dosedanji odbor je bil tako preobložen z delom, da ni mogel vsemu kaj. Sam dr. Gregorič je priznal, da si bo moral zdatni, deloma novi odbor, privzeti delavnih moči izven odbora.

Povedal je lepo misel, naj bi se ustanovili za posamezna polja primerni odseki, v katerih bi bili „Sloge“ odborniki in pa še drugi strokovni zvedenci. Ta misel je res praktična. Če se jo bude izvršilo, in sicer kmalu izvršilo, se bude mnogo doseglo za organizacijo našega ljudstva na Goriškem. Mi le želimo, da bi se skoraj ukrenilo vse potrebno, da dr. Gregoričeva misel uspe in se obstini ter izvede. Bog blagoslovi! —

Viri nevere.

(Dalje)

Naredimo par korakov dalje in stopimo v gledišče. Novodobno gledišče deluje v onem duhu in v one svrhe, za katere se poteguje za omenjena vrsta časopisov. Strankovna kritika je za davno izrekla svojo sodbo o nemoralnosti modernega gledišča. Ako čitamo, kaj se danes vse predstavlja, tedaj moramo uvideti bolj in bolj, da so gledišča pravi strupeni viri, iz katerih si ljudstvo smaje pije lastno smrt. Gledišče, ki naj bi bilo v blaženje in povzdigo duha, to gledišče zamori in zastrupi še ono malo blagih čustev, ako jih kdo sploh še prinese k predstavi. Dramatiki tekmujejo menda pri spisovanju svojih del, kdo bo nakopil v njih več ostudnosti in nesramnosti. Kajti iz življenja zajemljejo vedno le-tó, kar je slabo in ostudno, sploh kar je navezano na najpregrešnejša nagnenja človeška. Žal, pri mnogih predstavah bi človek prej mislil, da je kje drugje nego v gledišču. Tako so se tudi v goriškem gledišču nedavno predstavljali prizori, med katerimi so nekoje poštene gospe zapustile gledišče.

In vender je le malo mož, ki se oglašajo glasnimi opomini zoper novodobno gledišče. Ostala množica je že samih strastij in pohotnih predstav tako pijana, da ne uvideva več njihovega pogubnega upliva, ampak dobrodušno misli, da že mora tako biti. Zato pa naj hrumé prijatelji človeštva tem bolj proti taki dramatici, ki je nad vse uspešno sredstvo za pogubljanje krščanskega ljudstva.

Tako slovstvo je bilo v velik prospah socializma, kakor tudi stanje samo, katerega je slikalo in iz katerega je izšlo. Ono ni vzgajalo srama in gnjeva nad zopernostjo in ostudnostjo, ampak samo neko mamljivo dražest in cinčno dopadajenje. Ono nudi socializmom mnogo snovi, da proglase sedanje razmere za nevdržljive in da spodbujajo k porušenju trhlega socialnega poslopja.

Cela vrsta pisateljev si služi kruha le s tem, da opisuje grešno življenje stolnih mest, da razkriva drugim stanovom prizore, ob katerih je res težko ohraniti si mirno kri. In take knjige se prodajajo v nebrojnih številih: tisoči, da milijoni nahajajo v njih sebi najljubše čtivo. V protikristjanskem lepšlovju liberalizma leže že kali socializma in ono skrbi tudi za to, da se ta povsod in uspešno razširja. Neizmerna množica strupa prodira po takih knjigah v vse vrste človeštva. Večji del modernega lepšovstva, se je Bogu odtujil, zato pa goji ali javno ali tajno paganstvo. Tako čtivo ne pokvari samo srca, ampak zmede tudi fantazijo, omoti razum in uniči pravne temelje človeške družbe.

Liberalizem je tedaj pripravljajl pota socializmu. No sedaj, ko je socializem že sam dovolj krepak, sedaj se je postavil na lastne noge. Njegova stranka ne izdaja samo dnevnikov, tednikov zabavnih listov in koledarjev, ampak ima tudi že večjo vrsto vednostnih del.

Soc. demokratične spise smatramo lahko za poljudne spise. Soc. demokratično slovstvo se razširja na strahovit način. Na njem se dadó spoznatí znamenja časa, ki pričajo o bližajoči se nevihti. Način spisovanja soc. demokratičnih del upliva gotovo uspešnejše in neredi globočji utis na ljudske mase, kakor

pa javni revolucionarni govori. To vedó voditelji jako dobro, in zato so tudi njihova dela tako razširjena in dobro organizirana. Oni prodirajo v vse kraje, tudi v najoddaljenejše kroge; celó šolsko mladino hoté zastopiti s posebnimi spisi.

Zato pa: ako se razširjajo soc. demokratični spisi mej ljudskim-leposlovjem na tak način še nadalje, nó, tedaj bude strupeni dih, ki veje iz teh spisov, odtegnil našemu ljudstvu kaj kmalu najboljše življenske moči.

Vsega uvaževanja vredne so besede, ki jih je dejal Konstantin Franz: „Z vero odmré država, z državo tudi veda in umetnost. Z vero stoji in pade zopet pravost. Nenpravost pa slabi in uničuje narode“. Zato treba delovati z vsemi sredstvi na tó da se ohrani ljudstvu te dobrine. Ošabni in mogočni nasprotnik, ki se zaganja v temeljne stebre človeškega blagostanja, je torej brezversko in pravost izpodkopiujoče časnikarstvo. Noben narod, in bodi še tako zdrav, ne more dolgo vzdržati navalov na vero in pravost, kakor se to dogaja pred našimi očmi v časopisju. Narod se mora zastrupiti, občini blagor mora pri tem trpeti največjo škodo. Čednosti, kakor vestnost, pravica, resničnost, čistost, ljubezen do reda, katere zasmehujejo nekateri časniški organi, morajo s časom izginiti. Društvo se pa ne more odreči tem čednostim. Ako pade vera v božjo sodbo, kateri se ne odtegne nijeden, tedaj pade tudi zadnja pregraja, ki bi zastavila pot zločincem.

Kulturni razvoj krščanskega sveta je odvisen povsem od tega, da ostane vedno živ upliv kristjanstva. Saj pač vidimo, da se potaplja kultura povsod, kjer vladajo duhovi odpadli od kristjanstva. V skepticizem in naturalizem. Iz naturalističnega naziranja sveta, katero slavi umetnost kot svojo najlepšo cvetko, se rodi revolucionarni duh, kateri dviga pesti ljudstva zoper ves obstoječi kulturni svet in napoveduje boj vsemu do skrajnosti. Politična posledica naturalističnega naziranja sveta je anarchizem, ki zametuje slednji red, in vse obvladajoča soc. demokratična robska država.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

„Z združenimi močmi!“ je geslo presvitlemu vladarju našemu, Frančišku Jožefu, katerega vladarsko petdesetletnico letos slovesno obhajajo udani mi avstrijski narodi. In med temi Slovenci gotovo nočemo biti in nismo zadnji! Cesarja svojega slavnostni dan primerno proslaviti, pripravljaj se tudi naša družba sv. Mohorja. Zato pa danes, ko se obračamo do milij Slovencev z običajno prošnjo in prijaznim povabilom: naj v prav obilnem številu vstopajo tudi letos v kolo Mohorjanov, za to povabilo ne najdemo primernejšega gesla od onega, katero služi že 50 let cesarju Frančišku Jožefu.

„Z združenimi močmi delujmo za družbo sv. Moharja rast in čast.“ — kličemo danes ter želimo, da naš klic odmeva povsod, koder se čuje in govori slovenska beseda. V družbi sv. Mohorja združimo se Slovenci in delujmo na to, da ne bode vasi na Slovenskem, ne hiše, kamor bi ne romale njene knjige. Kolikor bolj se dobre knjige razširjajo med ljudstvom, tem več zlahkega sadu obrodé za posameznika kakor za ves narod! Po lepem branju se bralcem zbrstuje um, razširja se pogled v marsikateri stvari, srce se najema milih čutov, beseda materna se jim vedno bolj omiluje in versko kakor národno življenje se zbuja in dviga. In tako prav vsestransko delujejo Mohorjeve bukve. Podajajo tečno dušno hrano s tem, da tolmačijo in razširjajo verske resnice; za druge reči podajajo premnogo koristnih naukov, za prosti čas pa ti ponujajo z lepimi povestmi itd. mnogo vspodbude, pa prijetelega veselja in kratkočasja!

Prevažen je zato za nas Slovence čas, ko se nabirajo novi udje in se vabijo k zopetnemu pristopu stari Mohorjani. Do marljivih in postrvovalnih poverjenikov naših, do vseh rodoljubov, duhovnih kakor posvetnih, do vseh, ki jim je mar reč slovenska, obračamo se torej z iskreno in nujno prošnjo: ne odnehajte v vneim in domoljubnem trudu za družbo našo! Nabirajte pridno udov, ohranite nam vse stare, pridobivajte novih, da bude družba zopet rastla in napredovala Slovincem v korist in tudi v čast pred vnanjim svétom! Ob vsaki ugodni priliki naj zastavijo prijatelji družbe svojo zgovorno besedo zánjo, naj vabijo in opominjajo, naj tudi žrtvujejo v ta namen, da nas nikakor ne bo manj, da ne nazadujemo, kakor lansko leto,

marveč se število Mohorjanov še povzdigne nad onim predlanskega leta.

„Na delo tedaj, kar resnobni so dnovi, A delo in trud nam nebo blagoslovi!“

Knjige izidejo tiste, kakor so napovedane v „Glasniku“, namreč:

1. Naš cesar.
2. Veliki katekizem.
3. „Zgodbe sv. pisma.“ V. snopič.
4. „Poljedelstvo“. II. del.
5. „Slovenske Večerne“ 51. zvezek.
6. Koledar.

Torej toliko izvanredno lepih knjig za en sam goldinar! Naj nihče ne zamudi priskrbiti si jih, naj bi si denar moral prihraniti na drugi strani.

Posebej se tem potom obračamo še do gg. slovenskih pisateljev z iskreno prošnjo, naj nikar ne zabijajo naše družbe, marveč naj jo pridno zalagajo s plodom svojega uma in truda!

Dostavljamo, naj se nam vpišovalne pole gotovo pošljejo do dne 5. marca, kakor zahtevajo društvena pravila, da se ogromno delo v tiskarni ne zavleče in da je mogoče knjige ob pravem času doделati in razposlati. Le oni, ki v pravem času pristopijo in ob enem pošljejo udnino, se morejo šteti za ude. Neudje pa morajo plačati za knjige kakor po knjigarnah, namreč 3 gl. 50 kr.

Bog blagoslovi na priprišnjo sv. Mohorja skupno naše delo v prospah družbe in napredek národa slovenskega.

V Celovcu, dne 25. jan. 1898.

Odbor.

Tiskovna obravnava

preč. g. Budina proti „Corriere“ in „Sentinelli“.

Z pravim, mirnim a srčnim veseljem smo sprejeli 25. jan. zvečer brzojavno vest, da sta pri porotni obravnavi pred dunajsko poroto obsojena goriška lista „Corriere“ in „Sentinella“, katera sta nečuvstvo sramotila in žalila g. Budina tedanjega kapelana pri sv. Ignaciju na Travniku. Veliko so upali, in že o skorajni zmagi brzorejavi v Gorico ob 3. popoldne. — A en brzorejav je končal vse veselje — razdril vse upanje. Vršila se je obravnava mesto 2 dni, kakor je bilo določeno, le en dan. Prič je bilo 25 in sicer 10. za B. in 15. za C. in S. Med njimi tudi sam — župan goriški Venuti. Obravnava je bila vrlo zanimiva. Zagovarjal je liste dr. Kopp, — g. Budina pa je zastopal dr. Stanič, kateri je res vzneseno a stvarno — duhovito rešil svojo nalogo. Ako bi imeli prostora bi prinesli celo obravnavo — ali vsaj večje odlomke. Končala je z popolnim porazom in strahovito blamažo znane kliče. „Corriere“ je obsojen na 200 fl, in „Sentinella“ na 100 fl. globe; zraven si bosta stroške, kateri bodo ogromni med sabo bratovsko razdelila. Dr. Kopp je vložil priziv — slaba tolažba. Se ve bobnata sedaj propadla lista v svet o neki moralni zmagi; zavijata dejstva in lažeta, da se opereta in zaslepita svoje kratkovidne mameluke. Po njih široko-ustnih, skrajno zmedenih poročilih je — njih popolna zmaga: vse zanje: dejstva, tok obravnave; k večemu v kaki malenkosti so propali — a ta preklicana obsodba ta jim je končno vse zmodla.

Vsi večji listi dunajski se pečajo s to pravdo: se ve naši vsi; — italijanski listi so smatrali to za občé-narodno zadévo. — Kaj bi bilo, ako bi bila kliča zmaga a — silahko mislimo. Iz nekajih podatkov približno tudi vemo. Da, res večega — pomena, nego osebnega je to. — Pustimo na stran osebe, katere lahko grešijo. Ta obsodba je zaslužena brca na nesramno židovsko kliče, katera je zastavila mogočen aparat, da bi se oprala, in zagovarjala brezobzirno, sistematično blatenje poštenja in dobrega imena, duhovskega stanu, kakor dela Corriere že leta in leta.

Od „magnifico podestà“ pa do cestnega promotàča je moralo 15 prič na Dunaj — zagovarjat laško nadutost in nestrpnost. Nič jim ni svetega, kar bi ne bili polivali z gnojnico. Zmagala pa je pravica nad židovsko predrznostjo in lokavostjo, katera posebno do kat. duhovščine kaže pri vsaki priliki svoje sovraštvo, toliko bolj se ve, ako ima le-ta smolo in nesrečo, da je slovenska.

A še nekaj je, kar nas veseli. Na najvišem mestu, kjer so bili gotovo drugače podučeni, so lahko spoznali, ako so hoteli, naš položaj in naš — boj za pravico in resnično mučniško položenje slovenskega naroda na Goriškem! Da bi le pomagalo.

Politični pregled.

Notranje dežele

Večina razbita? Poslanec Ebenhoch je stavil v gor. avstrijskem dež. zboru predlog tičoč se jezika naredeb, kateri lahko razruši dež. zbornsko večino. Težko je misliti, da bi mož, kateri je stal trdno v najhujših viharjih, krenil na krivo pot. — Vendar pod solncem je vse mogoče. Prihodnost pokaže. — Mirno in in solidarno postopanje Slovanov — prebije tudi to.

Državni zbor bo sklican, kakor pišejo časopisi, v drugi polovici februvarija. Deželni zbori se zaključijo v sredi februvarija.

Pogajanja goriških dež. poslancev so se razbila. Lahko niso hoteli odnehati. Zato ne bo dež. zb. za sedaj več sklican.

Istrski dež. zb. se je sešel 20. jan. v Pulju. Sledila mu je v Pulju tudi laška nadutost in nestrpnost. Razsajanje je na dnevnem redu. Pri zadnji seji je bil tudi ces. namestnik grof Goess, kar pa ni laške sodrge zadrževalo, da bi ne psovala slov. zastopnikov zvižgala, sikala in tulila znano izzivajočo popevko „Nella patria di Rosetti“. — Demonstracije se širijo tudi na ulice.

Do sprave na Češkem ne pride, ker nemškim kričacem ni do sprave. V dež. zboru se ponavljajo nemiri in skandali. Voditelj je Wolf. — Dijakom so prepovedana društvena znamenja ker so nemški „burši“ izzivali s trakovi in znamenji češke dijakke. — Radi tega je zopet veliko prahu. Profesorji nečejo predavati, dijaki ne poslušati. Da bi si ogledal stališče, je šel v Prago sekcijski načelnik dr. Hartel.

Na Ogrskem zavzema socijalistično gibanje vedno večje kroge. Orožniška moč ne zadostuje, vojaki morajo krotiti uporne duhove. Kriv je le vladin sistem. Jozika, Minister pri najvišem dvoru je vložil svojo ostavko, katero je cesar sprejel.

Na Hrvaškem brezobzirno vlada mažaronska večina: neljube člane opozicije, ki ji berejo levite, samotjubno izključuje. Zapustili so bili že prej enkrat národni poslanci zbornico. Zdaj sozopet vstopili in predlagali naj se odposlje papežu vdanostna izjava, kar je bilo soglasno sprejeto.

Vnanje države.

V nemškem dež. zboru se je zopet zahtevalo 100 milijonov za naseljevanje Nemcev med Poljaki. Protivili so se poljski zastopniki in tudi kat. možje centra.

V francozki zbornici so se pojavili nemiri in poboji; glavno vlogo so imeli se ve — socijalisti — pretepači. — Nemiri so bili po Parizu in afriški provinciji Algiru. Naperjeno je vse proti židom. Na stotine ljudi so zaprli. — Brez verski, umazani pisatelj!

Zola pride 7. febr. pred porotnike, ker je žalil vojno sodišče.

V Havani so bili zopet večji boji. **V Belgiji** so povzročili socijalisti velik škandal v drž. zbornici. Vojništvo je razgnalo po hudem boju razgrajalce.

V Italiji so po raznih mestih iz gredi. Množice hočejo kruha. Vlada pošilje pa vojake z bajonetji. Znižala se je carina na žito. Letnik 1874 je poklican pod orožje.

Guverner na Kreti bo grški princ. Jurij. Za njega je posebno ruski stric, a tudi druge vevlasti niso proti njemu. Sultan edino se kisle drži.

Na skrajnem vshodu se nekaj kuha. Bojne ladje plujejo na kitajsko obrežje. Kakor mačke krog vrela kaše se pripravljajo Rusija, Nemčija, Anglija in Francija, da dobe svoj delež od „nebeškega“ cesarstva — Kitaja.

Dopisi.

Iz Šempetra pri Gorici. Kaj ne, že dolgo nisem nič kaj zdatnega sporočil iz našega prijaznega Šempetra. No, danes imam pa dve veseli novici. Prva je ta, da so pri naši zavarovalnici za govejo živino skoraj vsi gospodarji ter posestniki živine zavarovali svojo govedo. To je lepo! Le v slogi bo moč: kjer se pa dela in vganja politika „borjača“, tam sevéda ne more vspeti nobena dobra stvar. Tako pa nas zdaj srčno veseli, da so pristopili k novemu društvu tudi taki, ki so se doslej prav malo ali pa nič brigali za združno življenje in delovanje.

Bog blagoslovi! **Druga** novica pa je občini zbor naše „Hranilnice in posojilnice“. Kakor vedó č. bralci „Pr. l.“ je naša posojilnica kmečka posojilnica. Ves nje ustroj je primeren kmečkemu položaju! Kar je za

naše trgovce in obrtnike: *Trgovsko-obratna* zadruga, to so posojilnice po Reifeisnovemu načinu za kmečki stan. Za-to se pa močno moti, kdor meni, da zdaj, ko izvrstno deluje znana slovenska zadruga v Gorici, ni prav nič več treba kmečkih posojilnic. Tudi se moti tisti, ki sodi, da zaradi zadruge ni treba novih posojilnic ustanovljati. Kdor tako govori ali celo druge prepričuje, ta ne ume niti naslova *trgovsko-obratne* zadruge, kamo-li da je proučil bistvo kmečkih posojilnic. Mi smo prepričani, da se bodo kmečke posojilnice in pa zadruga mejsebojno izpopolnile in podpirale. Zato se pa čudimo, kako se te vrste posojilnic, kakor je n. pr. naša v Sempetru, nikjer na najnovejših shodih ne priporoča. Čudimo se, kako se je sicer mogel prezreti ta velevaženi gospodarski korak, ki se je storil s tem: da se je ustanovilo že 6 takih posojilnic na slovenskem Goriskem. Kaj so te posojilnice za kmeta, pridite poprašat na kraj in lice mesta, kjer kak tak zavod posluje. Tu bo zdrava kmečka pamet, ki se začetkom morda nikakor ni ogrevala za take novotarije, obrazložila dejansko korist takega zavoda. Pri nas n. pr. je zdaj 147 udov; če so ti sicer morda različnega mišljenja, vendar gledé na posojilnice sodijo vsi: da je to nekaj jako dobrega in silno koristnega za kmeta! — Kaj hočete še več? To je gotovo trpen dokaz za vsakega gospodarskega Tomaža!

No, pa pustimo to za sedaj. —

Naš mali denarni zavod je izvrstno uspel v prvem svojem upravnem letu 1897. Iz „denarnega prometa“ in iz „bilance“, ki bomo pričeli „Pr. 1.“ bo to razvidno. Hranilnih vlog vložilo je 71 vložnikov in sicer skupaj nad 130 krat; posojil pa se je dalo 100 zadružnikom. Najmanj se je posodilo po 15 gld.; največ pa 700 gld. a. v. Vloge so se obrestovale po 4%; za naprej pa se bodo obrestovale po 4½%. Inventar: krasna omara, miza, blagajnica in pisalnik znašajo: 177.07 gld. a. v. Čistega dobička je bilo 47.94½ gld. a. v. Za prvo leto je to pri tako malem delokrogu dosri. Navadno imajo take kmečke posojilnice v prvem upravnem letu še zmerom — dolg, za-to pa dobivajo v nekaterih deželah precej ustanovnine t. j. podpore k nabavi potrebne uprave.

Voditeljstvo posojilnice je delalo zastonj. In prav veseli se svoja truda, ker vidi, da ni bil brezuspešen! Najboljša plača za trud mu je moštvo zadružnikov. In moški ter vestni so bili naši zadružniki v preteklem letu. Kakor smo srčno radi postregli skoraj vse, brez izjeme, tako so pa tudi oni odrajtavali % kakor je tikalo.

Od nekega denarnega zavoda smo brali, da so njegovi družniki vrnili prvo leto le par sto gold.; pri nas so vrnili 1.521.15 gld.; zaostalih obrestij od posojil pa je le 2.79 gld. a. v. To je lepo, to je moško! Čast Sempetercem! Seveda je časih nemogoče izpolniti pogodbo, ali držati dano besedo No, v takih slučajih, se rado spregleda. Sploh pa take posojilnice stoje ali pa padejo z moštvom zadružnikov! Ker se še ni bralo, da bi bila v zadnjih 15 letih katera taka posojilnica v Avstriji propala, smelo trdimo, da taki kmečki denarni zavodi resnično tudi organizirajo in vzgajajo vzajemne značaje, krepé moštvo! Ni tedaj iz trte izvito, kar je pisal vlni „Pr. 1.“ o *moralni* plati takih posojilnic. Za-to: snujete take posojilnice med kmeti; širite to misel pa — vresničajte jo! Mi smo bili že lani našo posojilnico razširili tudi na Vrtojbo; letos smo na obnem zboru jednoglasno sklenili, da se privzame zraven še Vogriško. Tako bode nje delokrog zdato širši... pa tudi nje uspehi še vidniši. Voditeljstvo je ostalo v starih rokah. Za Vrtojbo smo izbrali v odbor g. Janeza Batističa, hšt. 25.

Torej le pogumno naprej! Živelo moštvo krščansko!

Iz goriske okolice nam pišejo: Goriski cestni odbor je nedavno objavil v časopisih, da odda na javni dražbi zgradbo mosta na neki skladovni cesti. Vsakdo bi mislil, da h taki dražbi pridejo le zidarski mojstri, ali sploh izvedenci v zidarski stroki. O ne. H prej navedeni dražbi je došla skoro polovica nestrokovnjakov. Prišli so mesarji, strojarji, krčmarji, obrtniki in trgovci. In vsi so se dražbe udeležili.

Kaj pa razumejo ti o zgradbi mostov in v občé o zidarski obrti? Zakaj pridejo na dražbo? In same pohlepnosti po denarju, iz same dobička-željnosti. S svojo udeležbo pri dražbi — dasi nimajo namena dela prevzeti — prisilijo namreč onega, ki hoče biti podvzetnik, da jim da kako nagrado, katera včasih ni prav majhna. Tako se zgodi, da cestni

odbor mora oddati delo skoro za ono svoto, ki je bila predvarjena, kajti pri dražbi nobeden ne znižuje.

Znan nam je slučaj, da je bilo neko delo predvarjeno na 1453 gld. Podvzetnik je na dražbi znižal neznatno svotico, pač pa je dal drugim „nebodi ihtreba“ 250 gld. nagrade, da so pri dražbi molčali.

Jeli to pošteno in pravično? Se li ne pravi to davkoplačevalcem denar krasti?

Zatoraj prosimo sl. cestni odbor, da naj bi pri prihodnjih sličnih dražbah zahteval od vseh udeležencev spričevalo usposobljenosti za taka dela. Ako pa, kateri takega spričevala nimajo, naj se jih odločno zavrne.

Iz Kamuja: Po bliskovo se je 24. jan. razširila po naši župniji tužna vest, da je nep. g. župnik Andrej Brežovšček v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici umrl. Globoko v srce je presunila žalostna novica vse župljane; vsi so si v svesti, da so v pokojnem župniku izgubili svojega očeta in dobrotnika, moža, kateri je vse svoje moči, da, celo svoje zdravje, žrtvoval v blagor svojih ovčic.

Ljubezen in vdanost do pokojnega dušnega pastirja se je lepo pokazala ko so v ponedeljek pripeljali truplo rajnega župnika v Kamuja, kjer je hotel tudi po smrti počivati — dober oče sredi svojih ljubljanih otrok. Vsi župljani brez izjeme prišli so v prazni obliki do meje cerkvene občine naproti. Veličasten sprevod se je pomikal proti župnišću. Občina je položila na krsto *krasen venec* z napisom: Nepozabnemu dušnemu očetu žalujoci župljani!

Pogreb z mašo je bil v torek ob 9 uri. Udeležba je bila ogromna. Skoraj vsa vipavska duhovščina je svojem visoko čislannemu sobratu skazala zadnjo čast. Nagrobni govor je imel preč. g. dekan. V glnjivih besedah se je poslavljaj od svojega nekdanjega sošolca in prijatelja. Solze so se bliščale v očeh poslušalcev, ko je govornik slavil vrline pokojnikove, njegovo blago in usmiljeno srce, njegovo pridnost in delavnost v izvrševanju težavnih služb, njegovo požrtvovalnost do svojih župljanov. —

Ob presumljivih zvokih „Jamice tihe“, katero so zapeli v slovo riemberški in domači pevci, izročilo se je truplo pokojnikovo črni zemlji, iz katere je bilo vzeto. Njegov spomin pa ostane in bo še dalje živel mej hvaležnimi župljani. N. v. m. p.

Iz Brd 24. januarija. — (Izv. dop.) Dne 19. t. m. obhajal je g. učitelj v Vedrišanu svoj ženitovanski dan. Tak dan je navadno vesel dan ne le za novoporočence in povabljene goste, ampak za celo sososko. A ta dan je bil za Vedrijance žalosten dan. Ker je od sl. c. kr. glavarstva prepovedano z možnarji streljati, pa bi bili vendar radi to slovesnost se streljanjem povzdignili, so nekateri otročaji streljali pa s puško, z revolverjem in celo kakor pravijo, z prostimi patronami. Med obedom dobi eden ženinovih bratov dinamitno patrono. V svoji kaznjivi lahkomišljenosti gre, vzge netilno vrvice, ter vrže patrono na dvorišče. Trije dečki, 8—10 let stari, vidijo patrono na tla pasti, skočijo jo pobrat. Eden, nevestin strnič, bolj čvrst in spreten pahne una dva v stran in zagrabí patrono. Komaj jo ima v roki, patrona razpoči in ubogemu otroku levo roko zdrobi. Odpeljali so ga še tisti dan v bolnišnico, kjer so mu roko za pestjo odrezali.

Vsak pameten človek bi mislil, da ta nesreča je vse pretresla, da ni bilo več misliti na veselje in radovanje. — O kaj še! Drsaló in hajdralo se je celo popoldne in pozno v noč po taktih nadasiljive harmonike, ravno tako, kakor bi se ne bilo nič zgodilo, in ena najpridnejših drsalk, kakor pravijo, je bila sestra po nesrečnega otroka. — Težko se med divjaki dobé tako trda in neobčutna srca, kakoršna so ti pri toliki nesreči pokazali.

Žalostno, pomilovanja vredno je tudi to, da učitelj, kateri se mora prištevati med omikane in izobražene, kateri je poklican blagodejno uplivati na mladino, ne le v šoli ampak tudi izven šole, si najme v proslavo svojega ženitovanskega dne nadasiljivo harmoniko, kar je že vsacega priprostega, količkaj zavednega kmečkoga ženina — sram!

Iz Cerkna. — Tukajšnje dekanijo zadeje je v preteklem starem letu mnogo bridkih udarcev. Za požarom v Ravnih, o katerem je cenjeni „Pr. L.“ že poročal, nastala sta še dva manjša požara, ki sta upepelila dve hiši, eno v Golichah, eno pa v Zakrižu. — Vsa čast in hvaja dobrim sosedom in faranom, ki so nesrečne pogorelece radodarno in milosrčno

podpirali. — Toda ne samo ogenj, ampak tudi zima, — dasi letos ni huda — je zahtevala že svojo žrtev. — V noči, ko je zapadel prvi sneg, vračal se je namreč mlad zakonski mož proti domu v Kalarišče. Pogledal je bil bojé malo pregloboko v kozarec in padel mej potom tako nesrečno, da je obležal v nezavesti. Ko so ga dobili ljudje, bilo je sicer še nekaj življenja v njem, a rešiti se ga vendar-le ni dalo. — Ako pridencemo k vsem tem nezgodam, katere nam je prineslo staro leto, še to, da je bila lani za tukajšnje kraje kaj slaba letina, posebno gledé na sadje, potem je pač lahko umeti, da smo le malo solz potočili na grobu starega leta. — Kakor smo se lahko peslovlili od starega leta, prav tako smo težko pričakovali novega. — Toda, kako prevara! — Mesto lepega, jasnega obraza, zagledali smo čmerikavo, mračno lice — povsod gosto, sivo meglo. In če bi nas kdo vprašal, kakšna je bila sicer prijazna cerkljanska dolina ob novem letu 1898., ne bi mu vedli boljše odgovoriti, kakor sê sv. pismom: „...bila je pusta in prazna, tema in voda sta jo pokrivala.“ — In prav to dolgočasno in čmerno vreme je proizvodilo, da so začeli ljudje bolehati in stari zelo pomirati. — Posebno je pa vse pretresla nenadna smrt dveh zakonskih v Gorjah pri Močniku. Mož in žena, oba še v najtrdnjših letih, šla sta zvečer okoli enajste ure zdrava kakor navadno k počitku; drugoga jutra pa so našli domači njega že popolnem mrtvega, njo pa še nekoliko živo v postelji. V isti sobi kakor stariši pa je spalo še majhno dekletce, ki je pa ostalo popolnem živo. Zdravnik, ki je prišel drugega dne iz Idrije, določil je, da je vzrok smrti ostrupljenje z ogljencem (oksidnim plinom), ki se je razvil v mali peči, katero so kurili v psalnici, ker je imel ogenj v peči premalo prepíha. — Pogreb je bil v petek; bil je pa takšen, kakoršnih se le malo vidi bodi na deželi ali v mestu. Ljudstvo je privrelo od vseh strauj skupaj, ne iz radovednosti, ampak iz sočutja in iz spoštovanja do poštenih, vzglednih rajnikov. Oba umrla položila so v isti grob, in ko so je to vršilo, zalile so solze vse od duhovnikov do najmanjšega otroka; — večina ljudstva je kar na glas jokala. Kar je pa najbolj vplivalo na srca pričujočih, bilo je to, da je pokopal nesrečne umrle sam brat rajnice, preč. g. Janez Sedej, vikarij v Borjani. — Pet otročičev žaluje za rajnikoma — Bog jima daj večni mir, otročičem njuim pa skrbnega, vestnega varuha! Kogar Bog ljubi, ga rad poljubi...

Ob drugi priliki še kaj —

Iz Opatjesela. Slučaji, ki niso slučajji. — Dne 8 t. m. je dvajsetletni mladenič Andrej Boneta, sin prejšnjega župana, prišel s puško v hišo Janeza Perc okoli 6 ure zvečer in se je hotel kakor „gizdalin“, ki je na gimnaziji in realki v Gorici brez zasluženja šolske klopi drgnil in potem v Trstu za višjo omiko najbrže štacune pometal, z njo ponasati Pomeri v trinajsetletno, nadaljevaljni tečaj otiskujočo dekletico, ki je za ognjem pletla, in v kljub opominu in svarilu hišne matere sproži in jo na desnem ramenu in vratu močno rani.

Prevideno s sv. zakramenti so jo drugi dan na svit zdravnika g. Dr. Krševanija, ki je še tisti dan okolo 11 zvečer prišel h ranjenki, odpeljali v gorisko bolnišnico.

Žendamerija zasleduje hudodelnika, toda prikriva se ga ali je pa pete drugam odnesel. Pravično je, da oblastni je kaznujejo mlekozobneža, ker so mu stariši dozday v svoji slepi ljubezni prizanašali.

Opaziti pa moram, da je oče zločinca za svojega županovanja vkljub prošnjam dušnega pastirja vedno dovoljeval plese, ako so le fantje prosili, dasiravno je njegov prednik to ostro prepovedoval in tudi ne dovoljeval, rekoč: „Vse po postavi“. Gotovo pa ni mislil na božje postave. Ravno tako je grozil odgojiteljem otrok v šoli, kedar so njegove razposajence po zasluženju kaznovali, da jih bode tožil pred sodiščem, in je vedno svoje otroke v slepi in pogubni ljubezni zagovarjal.

Prerokovano mu je bilo po sv. e-vangeliju, da bode imel s svojimi otroci še veliko opraviti, kedar nekoliko odrastejo.

Prerokovanje se je začelo zvrševati. Nesreče in kazni so pričele hišo obiskovati — ker Bog je pravičen!

Pa tudi v hiši nesreče tiči kazen božja Zbirali so se že dalje časa tam z dovoljenjem starišev fantalini z fantalinkami — mlekozobneži — in so posebno ob nedeljah in praznikih na ustna in druga godala brez vsakega dovoljenja

tukajšnega županstva na skrivnem plesali in rajali.

Vsaki je tedaj dosegel svojo zasluženó plačilo, ker se je od obeh strani nasprotovalo opominom in prošnjam dušnega pastirja.

Lep vzgled za trmoglave stariše in občinske predstojnike, ki nasprotnjejo svojim duhovnikom — božjim namestnikom — skrbečim za dušni blagor duhovnjakov.

Da bi ta izgled pač vzdramil vse druge stariše in občinske predstojnike, da bi svojih otrok tako slepo ne ljubili in besed in opominov svojih dušnih pastirjev tako lahkomišljeno ne prezirali iz gole častihlepnosti pred svetom. — Je slučaj, ki ni slučaj za vernega človeka! Vidite prst božje roke! — Pomilujem uboge stariše.

Iz Krepljen. V tretji številki „Pr. L.“ smo čitali v dopisu iz Tomaja, da se podučuje v Tomaji o cepljenju trte in da kmetje pridno sadijo amerikanke trte.

Res, hvala in čast g. vpokoženemu dekanu Golmajerju, ki se trudi za povzdigo kmetijstva in je vreden predsednik vinarskega društva. Vsa hvala pa tudi g. Ant. Černetu, kateri marljivo ljudstvo podučuje o cepljenju trt. G. Črne je pa tudi sam zgleden kmetovalec in vinogradnik. Takega moža naj bi posnemali drugi, ki uči ne le z besedo, ampak z delom.

Naše bralno, trto in sadjerejsko društvo, da si še mlado, vendar dobro napreduje. Letos se nasadi 1000 metrov zemlje z riparijo, Svet je že izkopan. Zdaj se prične graditi še sadovnjak. Društvu je predsednik tukajšni klučar g. Miha Brundula. Društvo ima več zunanjih udov in častnega uda g. Jožefa Komparéta dekana v Ospi, katerega je, ker je tu rojak, izvolil občni zbor svojim častnim udom.

Tukaj na Krasu imamo letos vgodno zimo, zato smo imeli lepo priliko za graditev vinograda.

Bog in sreča junaška z nami! Na svidenje.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. Deželni zbor je čestitel sv. očetu Leonu XIII. — Spravna akcija se nadaljuje. Z veseljem jo pozdravljajo trezno misleči možje. — Na blejskem jezeru se je pri drsanju vdrl led 15 letn. Ivanu Vidču, kateri je utonil. — Prejšnji dan so komaj živega potegnili isto tako ponesrečnega dečka iz iz vode. — Deželno predsedstvo je dovolilo, da se naselijo menihi — cistercijanci v starodavni Stični. — V selški dolini se je ustanovila gospodarska zadruga. — Kanonično umeščen na župinjo Presko je č. g. Janez Brence, dosedaj župnik pri sv. Gregoriju. — Pri sv. Gregorju je pogorel skedenj in kozolec Antonu Drobniču. Zažgali so najbrže otroci. — G. Makso Kostanjevec je imenovan finančnim komisarjem v Ljubljani. — Gospod Jož. Hočevar je volila za ustanovni zaklad za revne in za delo nezmožne služkinje — 20.000 fl. — Okr. zdravnik dr. Fr. Županc je imenovan dež. vlade svetnikom in sanitetnim poročevalcem pri dež. vladi v Ljubljani. — Na Mirni so zgoarele po noči 24. jan. 2 hiši in 4 druge poslopja. — Izgubil se 12 letni deček Vinko Benedek, gimn. učenec v Ljubljani. — V Kandiji je umoril nek Luka iz Beričevega ubogega Hrvata. — V Trziču je nastal v predilnici ogenj, ki je v pepelil mnogo volne.

Na Stajerskem. — V Mariboru se naseli nov odvjetnik L. Possek. — V mestu se tudi snuje nova podružnica „Südmarke“. — Vinogradniški kurzi za Stajersko bodo na dež. vin. šolah v Mariboru, Lipnici in na Bregu pri Ptujju. Prošnje je vložiti pri dež. odboru do 15. febr. — Stajerska kmetijska družba šteje 63 podružnic z 3886 člani. — V Mürz-zuschlagu se je umoril oskrbnik dež. bolnišnice, župan Kraft. V blagajni je bilo 600 fl. primanjkljaja. — Na Bregu pri Ptujju je ubil nekdo kmečkoga fanta Ferd. Kropfa. Ubijalec je pod ključem. — Neznani lopov je užgal gospodarsko poslopje Katarini Brumec v Strasgojnci. — Koncert graške ak. podružnice sv. C. in M. je izostal, ker se je, gostilničar udal pritisku germanskih nestrpnežev in odpovedal prostore. — Radi protidinstične demonstracije v Celju so izstopili vsi častniki iz nemške kazine. — Na Mariborskem okrožnem sodišču so napravili ploščo z nemškim in slovenskim napisom. Tako je pravično. — Umrl je v Podgredi upokojeni nadučitelj g. Matej Bezenšek. — Na Bregu pri Ptujju zasadil je mladeček Draskovič žepni nož v glavo drugega mladenca. Rezilo se mu je zalomilo v čepinji. Izdihnil je na mestu.

Na Koroškem. — V Celovcu je prišel pod vlak vojak Puntar. Ne ve se ali po nesreči, ali je iskal sam smrt. — Na Vrbskem jezeru se je vdrlo več oseb, ki so se drsale po ledu. Neki 24 leten zdravnik je utonil; druge osebe so rešili. — 22. t. meseca so gorele svetilke v Celovcu do 8. ure zjutraj, ker so mislili da bo popolen solnčni mrk. — V Pontebi je pogorel italijanski kolodvor. Uradniki so se nastanili začasno v avstr. Pontablju.

NOVICE

Gorica.

Vabilo. Društvo „Solski dom“ vabi k rednemu občnemu zboru, ki bo v četrtek 17. februarja ob 11. uri predpopoldne v prostorih goriške čitalnice z naslednjim dnevnim redom: 1. odborovo poročilo o dosedanjem društvenem delovanju; 2. društven račun za čas od ustanovitve društva do 31. dec. 1897; 3. določi se list za društvena oznanila v letu 1898; 4. volitev treh pregledovalcev računov; 5. volitev treh razsodnikov; 6. morebitni nasveti. Društven račun bo osem dni pred občnim zborom razpostavljen društvenikom na ogled pri demarničarju g. J. Berbuču, Novi most 26. Občni zbor je pristopen vsem društvenikom; kdo sme voliti in voljen biti ter glasovati, določujejo društvena pravila (§ 4). V Gorici, 30. januarja 1898. Dr. A. Gregorič, predsednik.

Shod za „Leonovo družbo“ je bil skromen začetek. Sklenilo se je učenje družabne vede in predavanja o zanimivejših vprašanjih. Prvi bo predaval dr. Jos. Pavlica: o kapitalu in kapitalizmu.

Misijonarji v nesreči. Ko so se vračali č. oo. lazaristi iz Drežence, bi se bila skoraj zgodila velika nesreča. Po nepredvidnosti voznika bi bili kmalu konji in voz zdrčali pod cesto.

Kronberg, 23. januarja 1898. — Corriere nesramno laže. Vest v tem listu z dne 18. pr. m. o napadu Kronberžanov pravi, da so naši Goričane napadli z vilami, lopatami in drugim orodjem. Stvar pa je taka-le.

Goričani so prišli z različni godali v Kronberg v gostilno pri Luku. Tam so godli in prepevali ravno med sprevedom s presv. R. T. Nekateri Solkanec prisotni so vgovarjali takemu nesramnemu početju. — Končno sta prišla solkanska redarja in sta ustavila nepovabljenega muziko. Goričani so nato odšli, ne da jim bil kdo storil kaj žalega. Nesramno obrekuje torej židovski „Corriere“, da so prišli Kronberžani z lopatami itd. kakor zgorej., nad nje. Seveda bistro modernega časnikarskega čifutstva je laž, obrekovanje in zavijanje! Povemo pa, da so se Goričani do cela nedostojno in prav po židovsko obnašali mej sv. obhodom. Tako je.

V Vrtojbi je sveti misijon in bo trajal do nedelje. Ljudstvo se ga udeležuje kar najštevilniše! Bog daj svoj blagoslov!

Najmirnejši deželni zbor je gotovo goriški, ako ne motijo miši in podgane skrivnostne tihote deželne dvorane in priredijo kak predpustni „venček“. Q ironija ustave, po kateri uživajo pravice le — močnejši. Zalostno!

V sredo je imel češki profesor Vaclav Hory, v goriški čitalnici z lepim uspehom pred mnogobrojnimi občinstvom čarovniško predstavo.

Vse najplačajo Slovenci. V nedeljo pozno v noči se je vračal vitez Defacis, predsednik sodišča in grof Albert Coronini, sin dežel. glavarja iz Kronberga v Gorico. Kar jih ustavi na cesto nagromadeno kamenje. Seve „Corriere“ vé, da so bili — Slovenci.

Velika tatvina se je odprla pri trgovcu Juriju Mosetu. Ukradeno je do 700 gld. blaga. Nekatero osebo so zaprli.

Sramota mestnemu grbu. Mož, ki je lovil pse zadnje dni po Gorici in ki je često, kakor se pritožujejo ital. listi, zatislil oko, ko je videl „privilegirane“ pse, tudi brez „korbice“, je nosil na glavi čepico z mestnim grbom, hodil pa raztrgan in razcapan, kakor kak cigan. Res majhna čast mestnemu grbu.

Soluce je mrknilo dne 22. p. m. Pri nas je bil mrk le delni. Popolni mrk so imeli v srednji Afriki, vzhodni Indiji in na Kitajskem.

Volk še živi. Novica se je preteden raznesla po Gorici, da so v Pragi ubili znanega razgrajča poslanca Wolfa. Posl. Pinkas je Wolfa pozval na dycoj, ki pa se ni bil.

Komod — ka-li? V Levpi je padel otrok raz peč na štedilno ognjišče (sparherd), ki je bilo zraven peči, se močno opeknel in kmalu umrl. Po dveh

dnevi v nedeljo (!) 23. jan. se pripelje komisija. Iz Gorice prideta dva zdravnika dr. Pitamec in dr. Luzzato in zahtevata, naj prinesejo otroka v Avče. Dva prineseta otroka, kjer ga zdravnik razreže. Potem neseta moža razteleseno truplo zopet v Levpo. Nosača sta bila plačana. — Ako je tako, zakaj nista ukazala zdravnika prinesiti otroka kar v Gorico. Bi ne bilo vsaj toliko stroškov. — Čudno je to.

Dimnik v ognju. V Avčah se je užgal dimnik. Ljudje so hitro ogenj pogasili.

Knjige „Slovenske Matice“ za leto 1897 dobijo društveniki goriškega poverjeniškega okraja pri čitalničnem čuvaju g. M. Koršiču v Gorici. Stroški za vsakega društvenika znašajo 10 kr. Pri tej priliki naj bi vsakdo plačal letnino za 1898.

Muzikalije, katere je izdalo Cecil. društvo, so še v veliki množini v društvenem arhivu. Opozorjamo p. n. orglavce in cerke. predstojništva, da si nabavijo omenjene skladbe. So pa sledeče: I — IV. zvezek slov. pesem zbranih med slov. narodom, b). Offertoria c). Predigre, d). Tantum ergo in litanije, e). lat. maša za mešan zbor. Skoda, da vse to tam leži, ko je vendar namenjeno, da širi med ljudstvom pravi duh cerkvenega petja. S tem se omogoči tudi izdanje potrebnih od večakov odobrenih blagoslovnih slov. pesem, katere sta nam priredila gg. Kokošar in Laharnar in katere čakajo v rokopisu — ugodnega časa. Naročuje se pri predsedniku dr. Jož. Pavlici ali društ. tajniku Iv. Koršiču v Gorici.

Za Kelih „Alojzijevišču“ so darovali: preč. gg. Jos. Fabjan, župnik 5 gld., Urban Gollmajer kanonik dekan 2 gld., Jos. Primšar župnik 2 gld., gospodična Anica Sobar (v Sočergi pri Buzetu) 2 gld. Do zdaj došlo 13 gld. Za darovalce bom maševal prve tri maše in otroci bodo darovali sv. obhajilo. Dr. Jos. Pavlica.

Društvo „Solski dom“. (X. izkaz od 29. dec. 1897 do 18. jan. 1898.) Kot ustanovniki z doneskom 100 gld. oglašili so se sledeči gospodje: Pahor Anton, vikar v Kronbergu; Pavlentič Josip (Valentinov), velepos. v Gabrijah; „Mlinarjev Jože“; Kopač Jernej, svečar v Gorici in Hausner, trgovec v Gorici.

Vplačali so: Pahor Anton, vikar v Kronbergu, 1. obrok 10 gl.; Pavlentič Josip, veleposestnik v Gabrijah 100 gl.; po upravnistvu „Soče“, izkazano v št. 53 iz dne 31. dec. 15 gl. 45 kr.; Hmelak Fran, veletržec v Lokavcu, 4. obrok 10 gl.; Čibič Anton, dekan v Črničah 10 gl.; Kopač Jernej, svečar v Gorici, 1. obrok 10 gl.; Vadalič Josip iz Oseka 50 kr.; Rutar Simon, profesor v Ljubljani, 2. obrok 10 gl.; „Mlinarjev Jože“ na račun ustanovnine 25 gl.; Jakil Andrej, tovarnar v Rupi, 2. obrok 10 gl.; učitelj Šušmelj namesto napitnine 50 kr.; Leban Ign., župnik v Batujah, nabral pri koncertu v Črničah, kateri je priredil tamb. in pevski zbor Štarski 11 gl. 30 kr.; Berlot Anton, župnik na Vogerskem, na račun ustanovnine še 15 gl.; po upravnistvu „Soče“, izkazano v 4. št. I. 1898 18 gl.; Klančič Anton, dež. poslanec in župan v Podgori, na račun ustanovnine še 18 gl. 20 kr.; G. Hausner, trgovec v Gorici 50 gl.; Jonko Matej, župan in veleposestnik v Bolcu, na račun ustanovnine še ostalih 50 gl.; Obitelj Matevž Saunig v Biljah 100 gl.; Poljšak Alfonz, vikar pri Sv. Tomažu, 3 obrok 10 gl. — Skupaj 473 gl. 95 kr. — Vsled prejšnjih izkazov 5635 gl. 99 kr. — Do 18. jan. je došlo torej v gotovini 6109 gl. 94 kr. Društvo „Solski dom“.

Trst-Istra.

Hrv. slovenski poslanci v Pulju so stavili predlog, naj se častita Leonu XIII. k biserni slovesnosti. Ac ital. večina je kratkoma predlog odklonila. — Za druge čestitke v Italijo bi že glasovali.

Imenovanje. Trgov. ministerstvo je imenovalo dr. Ivana Slejko kocepistom na tukajšnji poštini in brzozjavni direkciji. **Gosta meгла** je pokrivala preteč. teden Trst. Godile so se radi tega mnoge nesreče. Ljudje so se le počasi promikali da ne bi trčili drug ob drugega. Mnogi parniki so obtičali v pesku ali skalovju. Parnik „Gianpaolo“ z 300 delavci je zavozil na skalovje in obtičal, dokler ga ni rešil „Pluto“.

„Siamo a Pola“ — „parlar italiano“! „Smo v Pulju“ — „italijansko govoriti“, tako je kričala galerija v ister-skem dež. zboru, ko je prišel poslanec Spiničič govoriti hrvaški. S kakšno pravico se je to zgodilo? V Pulju je gotovo 70 odstotkov Slovanov in le 30 odstotkov Italijanov. Pulj bi bil še danes za-

puščeno gnezdo, kakor so druga istrska mesta, ko bi ne bila Avstrija na račun „vseh avstrijskih narodov“ mesto povzdignila do sedanje veljave. Kakšno pravico ima tedaj fakinaža žaliti zastopnike hrv. slov. naroda. Povsod enaka pesem.

Od 27 ugriznih, katere je okral stekel pes v Trstu, vrnilo se jih je že 20. **Iz četrtega nadstropja** je padel 14. letni Fr. Franceschini. Hudo poškodovanega in nezavestnega so prenesli v bolnišnico.

Prideljenje. C. kr. sodni adjunkt v Pazinu g. dr. Anton Povšič je prideljen c. kr. vrhovnemu sodišču na Dunaju.

Odpravljanje šolske takse. „N. Sloga“ poroča, da se v Istri za tekoče leto ne bodo pobirale šolske takse. — Ljudstvo želi, da bi se nikdar več ne pobirale.

Osmešiti se, je vsakemu prosto. Tržaški italijanski dijaki so poslali umazanemu pisatelju Zoiu na Francosko svoje čestitke. Ker se je potegnil za obsojenega žida Dreyfusa. Mari bi se učili grške gramatike!

Ogenj je nastal na parniku „Irena“ ljudje so ogenj hitro pogasili.

Zaprli so, kakor poročajo časopisi v Rotterdamu znanega agenta Ant. Grgoleta, kateri je veliko družin spravil v Ameriko.

„Hovder, hovder, hovder“,

ali šajliva slovnica.

(Dalje; sp. A. M.)

Včeraj, danes, jutre. To je bila naloga, ki sem jo zadnjič č. čitateljem dal v premišljevanje. Začnimo z „jutre“! Po glejmo pa najprej k sosednim Nemcem. Kar je kakih 20 30 let, nahajamo pri njih marsikatero premembo v pisavi; omenim naj samo eno. Vsak dan slišimo ali beremo: „Morgen komme ich zu dir“. To ni pravilno, ker ni logično. *Morgen* je prihodnji čas, *komme* pa sedanji. Ta dva časa pa ne gresta skupaj. Logično bi se reklo: „Morgen werde ich zu dir kommen“. Nемеc zlorabi sedanjik za prihodnji čas zato, ker mu je to *komodnejše* in ker si s tem govori za eno besedo skrajša. Nekateri nemški slovničarji so to novoterijo že tudi potrdili. češ, da prihodnost kaže že „morgen“. — To nemško navado posnemajo mnogi slovenski pisci; vsak hip beremo: „*Jutre se vrši obravnava, koncert, pogreb* itd.“ Ne gleda na nesrečni, smešni glagol *vršiti* sam na sebi (v pomenu „stättfinden“ je še bolj neumno to, da se rabi *sedanjik nedoersnega, trežnega* glagola za prihodnjik. *Jutre bo* še le obravnava in se *danes že vrši!!!* To je znabiti opičja logika, človeška gotovo ne. Konstruccija, ki jo tu gram. je nared smrdljiv *germanizem*, prihaja pa drugič tudi od tod, da pisci razlike ne poznajo med glag. *dovršnikom* in *nedovršnikom*, n. pr. med pridem in prihajam, obrnem in obračam, poborem in pobiram (ali berem), vstanem in vstajam itd. Slišali so znabiti praviti, da sedanjik dovršnikov velja za prihodnjik, zato hočejo temu pravilu ustreči; ker pa *odidem* in *odhajam* ne razločujajo, stavijo *odhajam* za *prihodnjik!* Jez, kedar potujem, opazujem ljudi in reči in imam tanko uho zlasti za jezikovno pravilnost in lepoto, pa tudi za napake. Pred 3-4 leti sem šel v Ljubljani skoz „Zvezdo“. Iz kroga nekih lepih mladenčev (nestudentov), ki so se menili o popoldanskem izletu (bila je nedelja) zaslišim besede: „Kedaj pa odhajaš ti popoldne“; hotel je dotičnik reči „*odideš*“, pa revež ni čutil razlike med tema oblikama.

Včeraj. — Večkrak beremo v nekih časnikih: „*Včeraj* se nam piše z Dunaja“. Zavoljo božje! Piše je vendar nekaj *sedanjega, trežnega*; kakó se more reči, da se *včeraj* godi. Pravilno je torej: *Včeraj* se nam je pisalo, smo prejeli dopis, došel nam je dopis itd. Še Nемеc bi ne pisal: „gestern schreibst man uns“, ampak k večjemu rekel: „man schreibt uns unter dem gestrigen Datum“ ali kaj enacega. „*Včeraj*“ in „*jutre*“ sam torej pojasnili, „*danes*“ pride drugi dan na vrsto.

(Dalje prihodnjič)

Svečar J. Kopač v Gorici,
Solkanska cesta št. 9.
priporoča prečastitim cerkvenim oskrbništvam ter slavnemu občinstvu, garantirane pristne čebelno-voščene sveče *kilg. po 2 gld. 45 kr.*
Za pristnost teh sveč jamčim z 1000 kron.
V Trstu ima zastop in zalogo svojih sveč g. Iv. Lavrencich trgovec s cerkvenim orodjem in paramenti, *Piazza Piccola* za palačo municipija v Trstu.
Ima v zalogi tudi sveče za pogrebe.

Listnica uredništva. Gg. dopisnikom iz V., Krombarga in iz Podmelca: Za danes radi pomanjkanja prostora in časa nemogoče. Prihodnjič. Hvala!

Prave in edine želodčne kapljice.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice vredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan Sv. Anton Padov. po jedno žlicico popije. Okrepč pokvarjeni želodec, storé da zgine, v kratkem času omotica in životca létmost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raji je.

Cena steklenici 30 kr.
Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedno le v lekarni **Cristofolletti v Gorici.**

Anton Fon
klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krejni pristna domačina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Karol Drašček,
pekovski mojster na Kornu v Gorici
zvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega za nove maše in godove, kolače za birmo in proke itd.
Vsa naročila zvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljudnejše.

„Janus“
vzajemna zavarovalnica za življenje na Dunaju ustanovljena l. 1840.
Zavod zavaruje za slučaj smrti v najraznovrstnih kombinacijah ter sloni na podlagi vzajemnosti, vsled česar čisti letni dobiček pripade društvenikom.
V 56 letnem obstanku se je pri zavodu zavarovalo:
101 800 oseb s 130,760,000 gld. kapitala in 825.000 rente.
Članom in njih pravnim naslednikom se je izplačalo 18,400,000 gld.
Na premijah (bonus) se je povrnilo 1,994,000 gld.
Kot zavarovanje za slučaj doživetja in smrti se posebno priporoča.
a.) zavarovanje glavnice, ki se ima izplačati po 20, 25, 30 ali več letih, ako zavarovanec še živi, ali pa povrnitev vseh vplačanih premij s 4% obresti, ako bi poprej umrl (Tarif II. H.).
b.) zavarovanje glavnice, ki se izplača kedar je zavarovanec dosegel določeno starost, ali pa takoj po njegovi smrti (Tarif II. G.).
Osrednja pisarna je na Dunaju I.

Wipplingerstrasse 30 (Janushof).
Zastop za Primorsko in Kranjsko v Gorici, Via Ponte Isonzo.

Nova trgovina.
Podpisana naznanjata, da sta odprla v lastni hiši Semeniški ulici št. 1 v Gorici (v hiši kjer je „Trgovsko-obrtna zadruga“)

trgovino z jedilnim blagom in delikatesami.
Priporočaje se veleslavnemu občinstvu, beležita s spoštovanjem
Kopač in Kutin,
trgovca.